

Apie vardažodžių kirčiavimo naujoves

Diana Žėkientė

Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakultetas

Prasminga rudenį kalbėti apie permainas. Apmiršta gamta, ir viskas aplinkui pasikeičia – keičiasi augalija, persimai no oras... Taip pat mainosi ir žmogus, jo nuotaikos, mintys, įpročiai. Panašiai kaip gamta ir oras kinta žmogaus gyvenimas, jo kalba. Jau kuris laikas visuomenę ir šiuolaikinius akcentologus domina lietuvių kalbos kirčiavimui būdingi kitimai, šiuolaikinėje kalboje vyraujančios kirčiavimo tendencijos, beatsirandančios naujos kirčiavimo gretybės. Vadovaudamasi atliktais tyrimais ir turėdama reprezentatyvių vartosenos duomenų iš viso lietuvių kalbos ploto, Valstybinė lietuvių kalbos komisija (VLKK) neseniai paskelbė daugiau kaip 500 žodžių sąrašą, kuriame pateikiami realioje vartosenoje išplitę ir kalbos sistemai neprieštaraujantys kirčiavimo variantai, taigi vertinami kaip norminiai. Šį kartą kelis iš jų norėčiau pristatyti (išsamus sąrašas: www.vlkk.lt/naujienos/pakomisiu.../vardazodziu-kirciavimo-kodifikacijos-naujoves):

angliāvandenis 1 ir angliavandėnis 2
 apklōtas 2 ir āpklotas 3^b
 āvalynė 1 ir avalynė 2
 ceitnotas 1 ir ceitnōtas 2
 cinamōnas 2 ir cināmonas 1
 cūkraligė 1 ir cukrālīgė 1
 čiaudulys: čiaudulj 3a ir čiaūdulj 3^b
 gyvaštis 3a ir gývaštis 1
 imbieras 1 ir imbiēras 2
 įklōtas 2 ir įklotas 1
 įmautė 1 ir įmaūtė 2
 jaudulys: jaudulj 3a ir jaūdulj 3^b
 kaulaligė 1 ir kaulālīgė 1
 kaulaplėvė 1 ir kaulāplėvė 1
 ketvirtis 2 ir kėtvirtis 1

kiaurymė 2 ir kiāurymė 1
 kontėineris 1 ir kontēineris 1
 kučnebylis, 1 ir kučnebylys, 3^b
 lavōninė 1 ir lavōnė 2
 liauka 1 ir liaukā 2
 mēdziaga 1 ir mēdziagā 3^b
 meitė 2 ir mentė 4
 miūziklas 1 ir miuziklas 2
 negaliā 2 ir nēgalia 1
 netvarkā 3 b ir nētvarka 1
 nosiaryklė 1 ir nosiāryklė 1
 nosiasyklė 1 ir nosiāskylė 1
 operācinė 1 ir operacinė 2
 pagālbiniukas 1 ir pagalbiniūkas 2
 pāniava 1 ir painiāvā 3a
 paširdžia 3b ir paširdžiai 1
 pātalyne 1 ir patalynė 2
 pātiekalas 34b ir patiēkalas 3^b
 prōcentas 1 ir proceñtas 2
 prōmilė 1 ir promilė 2
 reñtgenas 1 ir rentgēnas 2
 snaudulys: snāudulj 3a ir snaūdulj 3^b
 trūkdīs 2 ir trukdýs 4
 tvārslia 1 ir tvarslia 3^a
 tvārštis 2 ir tvārštis 1
 Vėlinės 1 ir Vēlinės 2

Rudeniniame gamtos, žmogaus minčių, kalbos virsme švenčiamos Vėlinės 1 (Vēlinės 2). Rimstant veikliajam laikotarpiui pati gamta nuteikia reikšmingiems apmąstymams: kokie esame, ką prarandame ir ką įgyjame, ko išmokome, o ką dar reikės įsisąmoninti... Taip ir kalba – gyva, vadinasi, vis besikeičianti.

LIETUVOS MEDICINOS BIBLIOTEKA PRISTATO

Mokslinė konferencija, sujungusi bibliografus ir medikus

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Spalio 12 d. Lietuvos medicinos bibliotekoje vyko mokslinė konferencija „Medicinos bibliografijos raida ir svarba mokslininkui“, skirta gydytojo psichiatro, bibliografo Vlado Šimkūno 100-osioms gimimo metinėms. Joje dalyvavo daugiau kaip 60 dalyvių iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Pakruojo, Švenčionių. Į renginį susirinko ne tik bibliotekų atstovai, bet ir medikai.

Konferencijoje perskaityti pranešimai apie nacionalinę

bibliografijos reikšmę, terminiją, apžvelgta bibliografijos raida ir istorija. Pristatyti žymiausi bibliografai ir leidiniai. Aptartos personalinės bibliografijos, jų struktūra, reikšmė, socialinė paskirtis bei funkcijos. Pranešimus skaitė dr. Nijolė Blūdžiuvienė ir dr. Violeta Černiauskaitė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka), dr. Birutė Railienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), Nijolė Raudytė (Šv. Pranciškaus onkologijos centras), Lietuvos medicinos bibliotekos

direktorė Salvinija Kocienė, Informacijos skyriaus vedėja Regina Vaišvilienė ir vyriausioji bibliotekininkė Janina Valančiūtė.

Dr. N. Blūdžiuvienė pranešimu „Nacionalinės bibliografijos reikšmė“ supažindino ir su kitų šalių nacionalinių bibliografijų modeliais. Dr. V. Cerniauskaitė aptarė bibliografijos terminijos šaltinius, jų kaitos ir atsinaujinimo ypatumus. Dr. B. Railienės ir N. Raudytės pranešimai buvo skirti personalinėms bibliografijos rodyklėms. R. Vaišvilienė pristatė lietuviškosios medicinos bibliografijos leidinius. Su medikais, daug nuveikusiais lietuviškosios bibliografijos srityje, savo pranešimu supažindino J. Valančiūtė. LMB direktorė S. Kocienė apžvelgė VI. Šimkūno sunkų gyvenimo kelią, atskleidė jo humaniškos asmenybės bruožus.

Negalėjusios dalyvauti konferencijoje doc. Dalia Triponienė ir gydytoja doktorantė Eglė Sakalaukaitė-Juodeikienė atsiuntė savo pranešimus. Doc. D. Triponienės pranešimas „Vladas Šimkūnas – mokslo kolega ir bibliografas“, gyd. E. Sakalaukaitės-Juodeikienės – „Bibliografijos svarba mokslininkui“.

Prisiminimais pasidalijo VI. Šimkūno kurso draugai Bronius Domža, Jurgis Ramanauskas, kolegė Danguolė Survilaitė ir kt. Renginyje pristatyta šiais metais LMB parengta

bibliografijos rodyklė, kurioje pateikti VI. Šimkūno darbai bei literatūra apie jį. Leidinyje atsispindi ir archyvinė medžiaga. Atidaryta VI. Šimkūnui skirta literatūros ir nuotraukų paroda. Eksponuojamos VI. Šimkūno sudarytos bibliografijos rodyklės, straipsniai, darbų rankraščiai, įvairūs dokumentai, laikai. Susirinkusiesiems grojo Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro orkestro smuikininkas Andrius Pleškūnas.

Konferencijos dalyviai. Nuotr. V. Rimšas

Naujos knygos Lietuvos medicinos bibliotekoje

Cukrinio diabeto priežiūros rekomendacijos : [metodinė ir mokymo priemonė] / [Evalda Danytė, Lina Radzevičienė, Rita Šulcaitė, Eglė Urbanavičienė, Eglė Varanauskienė, Džilda Veličkienė, Rasa Verkauskienė, Zdrūnė Visockienė] ; recenzentai: Vytautas Kasilevičius, Gediminas Urbonas]. – [Vilnius] : Vilniaus endokrinologų draugija : Lietuvos endokrinologų draugija, [2017]. – 64 p. : iliustr.

Leidinyje pateikiama cukrinio diabeto klasifikacija. Aptariama diagnostika, medikamentinis gydymas, komplikacijų prevencija bei gydymas, sergančiųjų diabetu mokymas ir savikontrolė. Visi tekstai iliustruoti paveikslais, schemomis ar lentelėmis.

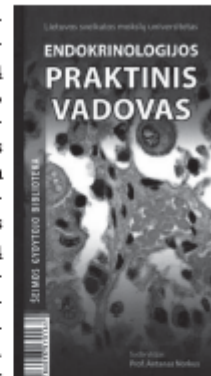
Endokrinologijos praktinis vadovas : leidinys skirtas tik medikams / Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ; sudarytojas Antanas Norkus ; recenzentai: Leonas Valius, Eglė Urbanavičienė. – Kaunas : [Medicininės informacijos centras], 2017. – 480 p. : iliustr. – (Šeimos gydytojo biblioteka).

Tėstinis leidinys. Tai trečioji patikslinta ir papildyta naujaisiais mokslo pasiekimais bei praktine patirtimi mokomoji knyga. Pagrindinis leidinio tikslas – atkreipti praktikos gydytojų dėmesį į dažniausiai pasitaikančių endokrininių liaukų ligų kliniką, diagnostiką ir gydymą.

Mokomojoje knygoje pateikiama endokrininių liaukų fiziologija, dažniausiai pasitaikančių ligų priežastys, klinika, diagnostika, galimos komplikacijos, ryšys ir įtaka kitoms ne endokrininėms kilmės ligoms bei gydymas. Daugiausia dėmesio skiriama cukriniam diabetui, skydliaukės ligoms, hipofizės ir antinksčių patologijai, lytinių liaukų veiklos sutrikimams, neuroendokrininiams tumorams, osteoporozai, nutukimui, vaikų endokrininių ligų ypatumams ir kt. Pabaigoje pateikiamas literatūros sąrašas.

Leidinį parengė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto specialistai – endokrinologai ir kitų sričių specialistai – akušeriai-ginekologai, chirurgai, nefrologai, oftalmologai, fiziologai, biologai, psichologai ir kt.

Knyga skiriama šeimos gydytojams, internistams, endokrinologams, nefrologams, neurologams, akušeriams-ginekologams, oftalmologams, fiziologams, kitų sričių specialistams. Taip pat naudinga ir gydytojams rezidentams, studentams medikams bei slaugytojams diabetologams.

Parengė Janina Valančiūtė
Lietuvos medicinos biblioteka